

Kajkaviana Croatica u opusu Stjepana Damjanovića

Kuzmić, Boris

Source / Izvornik: **Meandrima hrvatskoga glagoljaštva. Zbornik posvećen akademiku Stjepanu Damjanoviću o 70. rođendanu, 2016, 251 - 257**

Book chapter / Poglavlje u knjizi

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:187583>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-06**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Recenzenti

*Tomislav Bogdan
Anđela Frančić
Lahorka Plejić Poje
Jozo Vela*

Izvršna urednica

Anita Šikić

Lektorica

Ivana Eterović

Likovna oprema

Dubravka Zglavnik Horvat

Grafički i tehnički urednik

Stjepan Ocvirk

Otisnuto u prosincu 2016.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000955047.

ISBN 978-953-169-348-6

Tisak ove knjige novčano je poduprlo Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Republike Hrvatske.

MEANDRIMA HRVATSKOGA GLAGOLJAŠTVA

*Zbornik posvećen akademiku
Stjepanu Damjanoviću o 70. rođendanu*

Urednici

Tanja Kuštović, Mateo Žagar

 HRVATSKA SVEUČILIŠNA NAKLADA
Zagreb, 2016.

Summary

THE PHILOLOGICAL STUDIES OF CROATIAN PROTESTANT TEXTS

The article presents the philological research of Croatian Protestant texts done by Franjo Fancev, Alojz Jembrih, Gordana Čupković and Stjepan Damjanović in the 20th and the 21st centuries. The subject of their analysis was primarily the Glagolitic and the Cyrillic New Testament (1562/1563, 1564), but also some other Protestant texts. The results offer insight into the Croatian language envisaged by Croatian Protestant authors in the 16th century.

Key words: Protestants, Glagolitic script, Cyrillic script, Latin script, philology

Boris Kuzmić

*Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za kroatistiku
Zagreb*

**KAJKAVIANA CROATICA U OPUSU
STJEPANA DAMJANOVIĆA**

Autor u članku daje pregled kajkavološkoga rada jednog od najznačajnijih hrvatskih filologa druge polovine dvadesetoga stoljeća, akademika Stjepana Damjanovića (rod. 1946). Iz velike i bogate autorove pisane građe izdvaja se manji, ali ne i nevažan, dio njegove tematske preokupacije, a tiče se kajkavštine ili kajkavskih elemenata u hrvatskoglagoljskim tekstovima 15. stoljeća.

Ključne riječi: Stjepan Damjanović, hrvatski kajkavski književni jezik, hrvatskoglagoljski tekstovi, 15. stoljeće

Znanstvena djelatnost akademika Stjepana Damjanovića iznimno je plodna. Povodom njegove 65. godišnjice života i 40. obljetnice rada Hrvatska sveučilišna naklada tiskala je bibliografiju radova iznimno talentiranog hrvatskog filologa koja obasiže preko osamdeset kartica njegova neumorna kroatističkog i slavističkog rada – u bibliografiji su navedene autorske, priređene ili uređene knjige, znanstvene rasprave, osvrti i recenzije, stručni i kulturološki prilozi, razgovori, nekrolozi, polemike i sitni prinosi. Valja reći da je ta bibliografija i u proteklih pet godina narasla i biva sve većom i većom. U svim poljima kroatistike akademik Stjepan Damjanović ostavio je neizbrisiv trag i putokaz mlađim naraštajima jezikoslovaca kako valja pristupiti filološkim analizama hrvatskih tekstova. Iz velike i bogate autorove pisane građe izdvojit ću manji, ali ne i nevažan, dio njegove tematske preokupacije, a tiče se kajkavštine ili kajkavskih elemenata u hrvatskoglagoljskim tekstovima 15. stoljeća.

O tim elementima autor se najranije susreo i sustavno se time bavio u pisanju doktorske disertacije pod naslovom *Interferiranje hrvatskih dijalekata i općeslavenskoga književnog jezika u hrvatskoglagoljskim tekstovima XV. stoljeća*. Premda je doktorsku disertaciju obranio 1982, već je godinu ranije objavio jedan njezin dio u časopisu *Istra* izdvojivši iz hrvatskih dijalekata isključivo one elemente koje označavamo kajkavskima. O tim elementima u hrvatskoglagoljskim zbornicima 15. stoljeća Damjanović piše iz vida četiriju problema – o rezultatima u dosadašnjem proučavanju kajkavskih elemenata u spomenutim tekstovima, kajkavizmi-

ma na fonetsko-fonološkoj razini, onima na morfološkoj i sintaktičkoj razini te o kajkavizmima na leksičkoj razini.

Damjanović smatra da su radovi koji bi obrađivali kajkavizme u hrvatsko-glagoljskim tekstovima 15. stoljeća "mogli pomoći u ispisivanju obuhvatnije i punije povijesti našega književnog jezika" (1981: 16). Nažalost, takvih radova u jezikoslovnoj kroatistici nije bilo pa je posljedicom navedena stanja izrasla misao da je do interferiranja naših dijalekata i ulaženja kajkavizama u svijet pismenosti došlo tek u 16. stoljeću. Nesumnjivo je to da se autor skriveno ili ne-skriveno propituje bismo li unošenje kajkavizama u nekajkavske tekstove mogli pomaknuti i za stoljeće ranije. Za to su nam potrebna jezikoslovna istraživanja koja su na spomenutu temu pošla od oca hrvatske slavistike Vatroslava Jagića preko Matije Valjavca, Franje Fanceva, Vjekoslava Štefanića, Eduarda Hercigonje ili u novije vrijeme Marinke Šimić. Ono što mi se čini bitnim naglasiti u određivanju kajkavizama u hrvatskoglagoljskim tekstovima 15. stoljeća Damjanovićevo je pitanje koje postavlja ne samo sebi nego i čitavoj slavističkoj javnosti – što mi uopće "možemo u određenim povijesnim periodima držati kajkavizmom i kako izbjeći nesumnjivu opasnost da nas zavede naš današnji jezični osjećaj" (Damjanović 1981: 22). Ovdje se čini bitnim kako razdvojiti kajkavizam kao fonološku, morfološku, sintaktičku ili leksičku činjenicu najvišega razlikovnog ranga u odnosu na druga dva hrvatska narječja te kako odrediti zajedničko blago kajkavštine, čakavštine i štokavštine. Da bismo odgovorili na to pitanje, morali bismo na svim jezičnim razinama iscrpno istražiti ne samo najstarije kajkavske tekstove s početka 16. stoljeća (ili eventualno pronaći možda starije kajkavske tekstove?) nego sve snage uprtiti i u istraživanja najstarijih čakavskih i štokavskih tekstova tražeći potvrde za tobožnje ili prave kajkavizme ili posvjedočiti njihovu odsutnost. Uz to valja konzultirati i sve raspoložive rječnike hrvatskoga jezika iz 16. stoljeća ili Akademijin rječnik kao zasad jedini povijesni rječnik našega jezika.

Na fonetsko-fonološkoj razini Damjanović (1981: 22–29) izdvaja jezične pojave koje nam daju pravo, na temelju podataka o današnjim štokavskim i čakavskim govorima, kao i o povijesti tih govora i književnih idioma izraslih na njima, uzeti ih kao kajkavske. To su protetsko *v* (*vuho*, *vuči*, *vuzde*, prijedlog *vu* i dr.), prefiks *s* (*sopet*, *spet*, *spametiti*), pojednostavljivanja suglasničkih skupova (*vl* > *l*, *tvr* > *tr*, *obv* > *ob*, *stv* > *st*), disimilacija *mn* > *vn* (*vnogo*, *vnožina* i dr.)¹, ekavski refleks *jata* te nerazlikovanje *č* i *ć*.

¹ Ovdje Damjanović donosi zanimljivu primjedbu o tome da se kajkavizmi nalaze i u nekim čakavskim spomenicima ističući da "možemo pretpostaviti zajedničko ishodište čakavštine i kajkavštine u kojem se u jednom trenutku uz *mnog-* javlja i *vnog-*. Kasnijim razvojem prvi postaje karakterističan za čakavštinu a drugi za kajkavštinu. To je jedna mogućnost. Drugo je da se promjena *mn* > *vn* odigrala u već oblikovanoj, to će reći u od čakavštine odvojenoj kajkavštini pa je *vn* u čakavske tekstove ušao kasnije, (ne)namjernim unošenjem." (Damjanović 1981: 26–27).

Od morfoloških kajkavizama Damjanović (1981: 29–34) izdvaja element *-š-* ili *-kš-*² u komparativu pridjeva (*gorši*, *veksi* i dr.), kraće oblike svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *biti* (*bum*, *buš*, *bu...*), oblike prezenta u 1. licu množine s nastavkom *-me* (*ideme*, *nosime* i dr.), element *-e-* u 2. licu množine imperativa (*nose-te*, *vozete* i dr.), čuvanje tematskoga vokala u 3. licu množine (*želiju*, *oprostraniju*) i izostanak vokativa. Damjanović je s pravom oprezan kada ne prihvaća mišljenja starijih autoriteta o proglašavanju čega kajkavizmom. Tako se primjerice ne slaže s Jagićevom tezom da je uporaba prezenta u funkciji futura kajkavskim elementom u hrvatskoglagoljskim tekstovima. Autor kaže da je takva uporaba prezenta:

bila (i jest) dio kajkavskog sustava, ali i mnogih drugih. Tako npr. Luka Zima donosi mnoštvo primjera za prezent u funkciji futura iz čakavštine... Tako, vremenski i prostorno, široka uporaba prezenta u funkciji futura jasno sugerira da se radi o općeslavenskom dobru koje je kasnije postalo za jedne sustave više a za druge manje karakteristično. (Damjanović 1981: 35).

Na sintaktičkoj se razini izdvajaju sljedeći sigurni kajkavizmi: uporaba futura umjesto prezenta u zavisnim namjernim i posljedičnim rečenicama te supin (Damjanović 1981: 34–37).

Najteže će biti odrediti kajkavizme na leksičkoj razini. Slažem se s Damjanovićevom tvrdnjom da je "pred nama dug i brojnim preprekama bogat put u minucioznom istraživanju leksika i nije blisko vrijeme kada ćemo moći donositi vrlo sigurne zaključke." (Damjanović 1981: 38) Od kajkavizama na leksičkoj razini, osim upitno-odnosne zamjenice *kaj*, možemo izdvojiti i lekseme pretežito stranoga podrijetla, kao npr. *aldomašnik*, *bantovati*, *fara*, *hasan*, *kip*, *kača* i dr. Međutim, ovdje smo na vrlo sklisku terenu i Damjanović tijekom rada naeprestano ponavlja riječ *oprez* i njezine izvedenice, jer:

neke riječi kao npr. *beteg*, *kaštigati* ili čak *hiža* koje danas zbog vrlo česte uporabe u čakavskim tekstovima i govorima ne ubrajamo u kajkavizme (*beteg* dolazi u Marulića, u hvarskim govorima, u Hrv. primorju itd.) možda će ipak biti tako tretirani. Sve će to ovisiti o definiciji kajkavizma u 15. stoljeću, definiciji koju u ovom trenutku nemamo! (Damjanović 1981: 44).

U već spomenutoj doktorskoj disertaciji (Damjanović 1982: 223–261) o kajkavizmima autor piše u okviru trećega poglavlja, koje ima ista potpoglavlja kao ranije navedeni članak. Iste rezultate vlastitih istraživanja autor će ponoviti i u kasnijim filološkim priložima (1984, 1996, 2008, 2011, 2014).

² Damjanović priznaje da slično postoji i u drugim hrvatskim sustavima: "Izbor između *veksi* i *veći* mogao je biti izbor između češćeg i rjeđeg unutar istog, čakavskog sustava. Široka rasprostranjenost formanta *-š-* po čakavskim tekstovima (mada frekvencijski slaba) upućuje na taj zaključak. Druga je stvar što će kasniji razvoj opredijeliti formant *-š-* kao karakterističniji za kajkavštinu, nego za čakavštinu i štokavštinu." (Damjanović 1981: 31). Svakako je bitnom u daljnjoj raspravi o kajkavizmima Damjanovićeva opaska o izboru između čestih i rjeđih pojava u okviru istoga jezičnog sustava. Tu će struka morati raščistiti je li nešto unos iz drugoga sustava ili rjeđa pojava unutar istoga. Bez daljnjih istraživanja neće biti moguće odgovoriti na postavljeno pitanje.

Rezultate novijih istraživanja kajkavštine i kajkavskih elemenata autor objavljuje tijekom 1995. u zborniku posvećenom devetstotoj obljetnici Zagrebačke biskupije. Autor je istražio glagoljaški fenomen u Zagrebačkoj biskupiji započevši rad s pitanjima – Je li glagoljaštvo na području zagrebačke crkve od 15. do 17. stoljeća kontinuitet starijih stanja ili nova pojava? Ako je nova pojava, čime je uvjetovana? Damjanović polazi od stavova pojedinih jezikoslovaca i povjesničara o slavenskome bogoslužju u Zagrebačkoj biskupiji (I. Kukuljevića, I. Krstitelja Tkalčića, N. Horvata, S. Ritiga, F. Fanceva, J. Hamma, D. Kniewalda i N. Klaić), zatim piše kako se o tom pitanju raspravljalo tijekom pretprošloga stoljeća. Ovdje mi se čini bitnim ukazati na jedan mogući trag, a tiče se izgubljenog rukopisa koji bi bilo “od višestruke važnosti naći ga: i osoba velikog hrvatskog povjesničara i pitanje liturgike na području zagrebačke Crkve bili bi bolje osvijetljeni”. (Damjanović 1995: 486) Izgubljeni rukopis o kojemu je riječ Račkijev je nacrtak o povijesti slavenske liturgije u Zagrebačkoj biskupiji iz korespondencije Rački – Strossmayer. Taj bi rukopis mogao rasvijetliti je li bilo liturgije na hrvatskostaroslavenskom jeziku u vrijeme utemeljenja Biskupije ili prije. Neosporna je činjenica da je u drugom razdoblju, od 15. do 17. stoljeća, na dijelu Zagrebačke biskupije glagoljaštvo vrlo živo. Damjanović ističe da su u proučavanju glagoljaštva na njezinu području bitna dva odnosa: odnos između latinskoga i hrvatskostaroslavenskoga jezika (latinice i glagoljice) te odnos između glagoljaša i protestanata. O prvome odnosu dosta je pisao akademik Eduard Hercigonja, naglašavajući supostojanje glagoljaštva s jedne i latinštine s druge strane. Za drugi odnos Damjanović ističe da protestantska nastojanja nailaze na dobar odziv kod glagoljaša te dobivaju njihovu potporu. “Nema dvojbe da je jedan od zajedničkih nazivnika između glagoljaša i protestanata bio zahtjev za narodnim jezikom, premda time uopće ne mislimo ni nijekati, ni relativizirati važnost (možda i veću) drugih poveznica”, zaključuje Damjanović (1995: 490).

Nakon 1995. uglavnom se ponavljaju rezultati autorovih istraživanja u priložima o staroj hrvatskoj kajkavštini (1996, 2008, 2011, 2014), ali autor više nije kategoričan ili isključiv u određivanju čega kajkavskim, nego je upućen u ono što zovemo zajedničkim blagom čakavštine i kajkavštine u odnosu na ono što možemo s dostatnom sigurnošću označiti kao kajkavizme. U međuvremenu provela su se novija istraživanja u svezi s kajkavizmima (npr. M. Šimić) pa i te rezultate autor uključuje u raspravu o kajkavizmima.

* * *

Po pitanju kajkavizama u starim hrvatskim tekstovima ni danas nismo u boljoj poziciji. Ipak, objavljene su neke sinteze, npr. iskusne sveučilišne profesorice Ive Lukežić, o povijesnoj fonologiji i morfologiji hrvatskoga jezika, ali one su samo slika i prilika naših dosadašnjih istraživanja. Drugim riječima, noviji se znanstveni dosezi pretežito odnose na stanje u sinkroniji (istraživanju suvremenih

hrvatskih govora), o kojoj se u novije vrijeme podosta pisalo, a dijakronija se najčešće popunjava provedenim istraživanjima, koja nisu dostatna. Bilo bi nam lakše kad bi hrvatski jezik imao samo jedno narječje – ovako ćemo teško ikada doći na zelenu granu jer nam narječja i stoljeća u znanstvenim istraživanjima nisu usklađena. Tek kad se to uskladi, imat ćemo potpuniji uvid i lakše ćemo utvrditi što je kajkavizam u pojedinom razdoblju. Ovdje ću se zadržati na novijim istraživanjima spomenute profesorice u želji da eventualno nadopunim profesorova ispravna zapažanja.

Za protetsko *v* novija literatura kaže da je isključivo kajkavska osobina na temelju suvremene građe (Lukežić 2012: 194). Za pojednostavljivanje suglasničke skupine *vl > l* kaže se da je svojina suvremene čakavštine i kajkavštine, ali svoje potvrde nalazi i u srednjovjekovnim *Žićima svetih otaca*, te u tekstovima pisanim tronarječnim (hibridnim) književnim jezikom autorā Zrinskog, Frankopana i Vitezovića (Lukežić 2012: 95). U potonjem se književnom jeziku može govoriti o kajkavizmu koji se uklapa u temeljnu fonološku (čakavsku) strukturu i time tronarječnost dobiva na značenju i smislu. Ekavski refleks *jata*, ali kao zatvoreno *e*, specifičnost je kajkavskih idioma (Lukežić 2012: 253). Da kajkavski pisci u pisanju ne razlikuju *č* i *ć*, ne trebamo posebno ponavljati. Dovoljno je uzeti radove iz kajkavske povijesne fonologije (radove Antuna i Olge Šojat, Franje Fanceva, Eduarda Hercigonje, Mije Lončarića, Barbare Štebih Golub i dr.) i u to ćemo se uvjeriti. O prefiksu *s* nisam našao podataka koji bi negirali njegovu isključivu pripadnost starijoj i novijoj kajkavštini. Moje vlastito istraživačko iskustvo govori da toga nema u starim čakavskim i štokavskim tekstovima, ali to opet ovisi o tipu i količini istraženog teksta. Promjenu *tvr > tr* nalazimo i u suvremenoj čakavštini, ali nemamo podataka kakvo je stanje u staroj čakavštini (Finka 1971: 28). Promjenu *mn > vn* poznaje i suvremena čakavština, ali autori ne navode kako je u starim čakavskim tekstovima (Finka 1971: 28; Moguš 1977: 90).

Od tipičnih kajkavskih morfoloških osobina izdvojio bih one koje kajkavsko narječje dijeli s čakavštinom. Najprije je na redu svršeni prezent pomoćnoga glagola *biti*. Kraće oblike imaju i sjeverozapadni čakavski dijalekti (Lukežić 2012: 230; Lukežić 2015: 299), ali ništa nam autorica ne nudi kao primjer u starijim čakavskim tekstovima. Čuvanje tematskoga vokala u 3. licu množine (*pijeju, hvallju*) imaju i suvremeni čakavski govori, ali ništa ne saznajemo kako je u starijim tekstovima (Finka 1971: 57; Lukežić 2015: 317).

Na temelju vlastitih istraživanja starih čakavskih tekstova mogu reći da se s profesorovim mišljenjem gotovo stopostotno slažem, ali čini mi se da bi se o pojedinim tipičnim kajkavizmima dalo raspravljati. Za supin se kaže da se nalazi ponegdje u suvremenim čakavskim govorima (Finka 1971: 43, 56), ali je moguće i u ponekim starim čakavskim tekstovima, primjerice *Istarskome razvodu* (Kuzmić 2009: 430). Promjenu *tvr > tr* nalazim i u starim čakavskim tekstovima, kao i komparativ pridjeva *manši* u *Vinodolskome zakonu* (Kuzmić 2009). U

čakavskome *Senjskom korizmenjaku* iz 1508. nalazim promjene *vl > l*, *tvr > tr*, *mn > vn*, kao i komparative *vekše* i *manše* (Kuzmić 2002). Naravno da to nije dostatno kako bismo postojećim kajkavizmima stavili neke nove oznake, ali samo iscrpna istraživanja starih čakavskih tekstova mogu navedene jezične osobitosti odrediti kao kajkavsko-čakavske ili ostaviti na postojećoj razini. Za sintaktička istraživanja nemam dovoljno podataka da potvrdim ili nadopunim profesorovu tvrdnju. Danas, i nakon četrdeset i više godina od profesorovih istraživanja, nismo u boljoj poziciji odgovoriti na pitanje je li nešto kajkavizam ili nije u šesnaestom ili sedamnaestom stoljeću sve dok ne napravimo opsežnu povijesnu fonologiju i morfologiju hrvatskoga jezika te barem osnovnu povijesnu sintaksu. Ipak, profesorova istraživanja kajkavštine postavila su temelje za nova istraživanja, na čemu mu odsrca zahvaljujemo!

Literatura

- Damjanović, Stjepan. 1981. Kajkavski elementi u hrvatskoglagoljskim zbornicima XV stoljeća. "Istra", 5–6: 16–45.
- Damjanović, Stjepan. 1982. *Interferiranje hrvatskih dijalekata i općeslavenskoga književnog jezika u hrvatskoglagoljskim tekstovima XV. stoljeća*. Doktorska disertacija u rukopisu. Zagreb: Filozofski fakultet.
- Damjanović, Stjepan. 1984. Kajkavsko naslojavanje. *Tragom jezika hrvatskih glagoljaša*. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo: 151–176.
- Damjanović, Stjepan. 1995. Glagoljaštvo u Zagrebačkoj biskupiji. *Zagrebačka biskupija i Zagreb 1094–1994*. Ur. Antun Škvorčević. Zagreb: Nadbiskupija zagrebačka: 483–491.
- Damjanović, Stjepan. 1996. Glagolitica kajkaviana. *Kajkaviana croatica – hrvatska kajkavska riječ*. Ur. Alojz Jembrih. Zagreb – Donja Stubica: Družba „Braća hrvatskog zmaja“ – Muzej za umjetnost i obrt – Kajkaviana: 45–55.
- Damjanović, Stjepan. 2008. Glagolitica kajkaviana. *Jezik hrvatskih glagoljaša*. Zagreb: Matica hrvatska: 129–166.
- Damjanović, Stjepan. 2011. Kajkavsko naslojavanje. *Povijest hrvatskoga jezika. 2. knjiga: 16. stoljeće*. Ur. Radoslav Katičić i Josip Lisac. Zagreb: Croatica: 313–315.
- Damjanović, Stjepan. 2014. Kajkavsko naslojavanje. *Novi filološki prinosi*. Zagreb: Matica hrvatska: 92–95.
- Finka, Božidar. 1971. Čakavsko narječje. "Čakavska rič", 1: 11–71.
- Kuzmić, Boris. 2002. Jezična obilježja Senjskog korizmenjaka (1508). "Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje", 28: 87–101.
- Kuzmić, Boris. 2009. Jezik hrvatskih srednjovjekovnih pravnih spomenika. *Povijest hrvatskoga jezika. 1. knjiga: srednji vijek*. Ur. Stjepan Damjanović. Zagreb: Croatica: 405–455.
- Luić-Vudrag, Dubravka. 2011. *Bibliografija radova Stjepana Damjanovića. U povodu 65. godišnjice života i 40. obljetnice rada*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.

- Lukežić, Iva. 2012. *Zajednička povijest hrvatskih narječja. 1. Fonologija*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet u Rijeci – Katedra Čakavskog sabora Grobinšćine.
- Lukežić, Iva. 2015. *Zajednička povijest hrvatskih narječja. 2. Morfologija*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet u Rijeci – Katedra Čakavskog sabora Grobinšćine.
- Moguš, Milan. 1977. *Čakavsko narječje*. Zagreb: Školska knjiga.
- Šimić, Marinka. 2002. Kajkavizmi u creskoj Muci Franića Vodarića. "Fluminensia", 2: 73–84.
- Šimić, Marinka. 2007. Kajkavizmi u Tkonskom zborniku. "Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje", 33: 343–370.

Summary

KAJKAVIANA CROATICA IN THE OPUS OF STJEPAN DAMJANOVIĆ

The author provides an overview of the Kajkavian philological work of one of the most important Croatian philologists of the second half of the 20th century, academician Stjepan Damjanović (b. 1946). One part of Damjanović's large and rich opus is dedicated to smaller, but equally important thematic preoccupations: it concerns Kajkavian elements in the Croatian Glagolitic texts of the 15th century.

Key words: Stjepan Damjanović, Croatian Kajkavian literary language, Croatian Glagolitic texts, 15th century